A Magyar Nemzet vitafóruma

Milyen legyen a népfront?

A SZOCIALISTA PLURALIZMUS című vezércikkre kívánok reflektálni. A szerző egyhelyütt vitáról, nézetcseréről, dialógusról, veszekedésről, perlekedésről, szócsatákról ír, illetve erre biztat. Egyetértek, másokkal együtt. Persze, majd meglátom, hogy mit és hogyan hoznak mindebből a „Nemzetben" nyilvánosságra. Ha valóban bízni lehet abban, hogy a szerkesztőség vállalja eme „köztes" időben a legszélesebb, legtürelmesebb, legnyitottabb „szellemi" mezőt, akkor nemcsak az alternatívok feltörekvő reprezentánsainak, hanem hűséges olvasóiknak is meg kell adni az alanyi jogon járó nyilvánosságot.

Nos, a múltból minden pozitívumot vállalva, a negatívum ellen akkor is harcolva, én is a jövőt féltők népes táborába tartozom. Éppen ezért vallom, a vezércikk szerzőjével ellentétben, hogy semmiféle kormánynak nincsen arra joga, hogy nagyon sokak által nem is értett címeken, naponta „hideg zuhanyokat" zúdítson a polgárok nyakába. Ezek hol hideg, hol nagyon forró zuhanyok a kormány bizonytalanságát jelentik, és a negatív konzenzusokat mélyítik. Nem vallanak politikai bölcsességre és megértésre, de igazi önállóságra sem.

Tovább menve. Nálam senki nem kívánja jobban a tisztességes demokráciát. Bár nem tudom, hogy a demokráciát miért kell mindig különféle jelzőkkel illetni. Viszont nem tartom elfogadhatónak azt a már-már üres és tartalmatlan fecsegésbe fulladó retorikát, amellyel a demokráciát és a reformot hovatovább megfojtják hazában.

Ebből fölösen elege van mindenkinek. Még annak is talán, aki élvezi. Tettek kellenek tehát olyan emberek, akik tudnak is cselekedni. Mert a nemzet erői gyengülnek, egyre szélesebb rétegei pauperizálódnak, és elközömbösödnek. De ami a legszörnyűbb, már lassan senkinek nem hisznek.

MEG TUDOM EZT ÉRTENI, ugyanakkor a jelenlegi vezetés lépéseit látva, őket sem tudom mindenben elmarasztalni. A párton kívülieknek és párttagoknak a pártértekezlet előtt létrejött római konszenzusa nyomán, a nyakukba szakad elődeik minden okos politikai lépése, kényelmessége. Az a nézet, amely közkedvelt, hogy megfojtott minden csiniakarást, gúzsba kötött minden moccanást. Ezt nem lehet lelkesedni és meg nem történtté tenni. A múlttal való őszinte, szembenézést nem lyeket is érintő, elmaradhatatlan számolással a magyar népnek előbb-utóbb szembe kell néznie a tényekkel a pártértekezletig. S ezután is. Ez a demokrácia egyik fő feltétele.

Nem vonom kétségbe, hogy a jelenlegi (hivatalnok)kormány akar. De jót akarni és bizonyos sokszor nem jót cselekedni, az nagyon is egymástól eltérő dolog. Lehet azt magyarázni, hogy ileg meg is lehet érteni, hiszen a testület tagjai ama idők gyermekei, neveltjei. Ezért menekednek a programokba, koncepciókba, mert ezeket valamiféle tervezőnek is tekintik. De előtlyvesztés példájára (akik valamiféle aztán kalmai scarabeusok voltak) topénzügyi görgetik maguk előtt a bazelem, forrás galacsinját.

Nem abban is egyetértek részben a vezércikkel, hogy ez egy átmeneti állapot. Hogy „rövid"-e? Az már függ, mennyire tudja azt egy törvényeresen új politika kurtítani. Addig is élni kell, s tudni kell bernek sik tartani kis lakásközösségben, a tanácsi tisztségviselőnek hető, hogy mekük, lánnyal „kismester" mint az ének a szerző, hogy lajdonos megyei feljebb akinek a dőben ütött jét, ám az nye megoldcsit odakint.

Persze, mekem, házban ilyen — különösre kötötték jak, arra az idő. Hakább gazdalkozom könnyebb mi kis foglalkozás

Természetesen mindehhez a népfrontnak belülről és kívülről gyökeresen meg kell újulnia. Én azokkal értek egyet és azokat támogatom, akik ezt az előrehozott népfrontkongresszusban vélik megvalósíthatónak. A népfront kettős irányításának meg kell szűnnie a mozgalom minden lépcsőfokán. Nagymértékben társadalmasodnia kell, és a monolitikus politikai szerkezet minden jegyét el kell hagynia. A társadalom csak így veszi, veheti komolyan a megújult népfrontot. Hogy aztán ez milyen mértékű lesz, nemcsak a népfront számára, azt majd az elkövetkező választások fogják megmutatni. Mert az már nem monológ lesz, hanem többszereplős darab, de nem a vígjáték műfajában. A sokat emlegetett szószörny, a szocialista pluralizmus ugrópontja is egyben. Akkor majd kiderül, hogy mit és hogyan legitimál a magyar társadalom.

Antalfia Jenő

gét szentesíteni. Bár fordítva lett volna a jobb. Mindennek elismerése, elfogadása éppen úgy a modern világhoz való felzárkózást jelenti, mint a csúcstechnológiák átvétele, a közös piaci kapcsolatok megteremtése, vagy a konvertibilis valuta. A közelmúlt történelmi tapasztalatai azt bizonyítják, hogy centrális hatalommal, ahol az állam és a párt, és a tulajdon monolit, nem lehet szocializmust csinálni.

A NÉPFRONTNAK azonban megvan a maga helye és szerepe ebben a felállásban is. Megtisztelő és komoly szerep ez. Három pillérre támaszkodhat: az alkotmányjogra, a gazdaságpolitika formálására és a kultúra terjesztésére. Ezek mellett a szükségnek megfelelően partnere lehet a különféle egyesüléseknek, a pártoknak, de lehet ezeknek vitapartnere, sőt politikai ellenfele is. Álláspontjait azonban csakis a lakossági vélemények alapján célszerű és helyes kialakítania.

Utoljára a Faludy-vitáról

A *Magyar Nemzet* október 29-i száma *Rágalmáriák?* címmel foglalkozott az eredetileg az *Élet és Irodalom* hasábjain kibontakozott *Faludy*-vitával. Az irodalmi hetilap közölte szerkesztőségünkkel, jóllehet az írás hangnemével nem ért egyet, ahhoz érdembeli megjegyzése nincs. Ezzel szemben kéri *a tények pontos közlését*, mert úgy, ahogyan azok a szombati írásban, *Zimányi* Tibor egyoldalú beállításában megjelentek, nem födik teljesen a valóságot.

Zimányi Tibor csakugyan megjelent az ÉS szerkesztőségében, és azt igényelte, hogy közöljék le a Jurta Színházban elhangzott fölszólalásának a szövegét. Ebben a recski internálótáborban elszenvedett sérelmekért és bántalmazásokért jogos és érthető indulattal ostorozta a sztálinista, ávós gyakorlatot, ugyanakkor a megjelent írásokat úgy jellemezte, mint „... az egykori rabtartók ... védelmükben cikket írattak ellenünk az egyik irodalmi hetilapban"". Az ÉS filmkritikusát azzal vádolta, hogy „leleplezte önmagát, egyértelműen ma is az ávósok mellett áll. Jó ezt tudni".

Az irodalmi lap főszerkesztője, elutasítva a denunciálást, megegyezést kínált: ha Zimányi Tibor — úgymond — hajlandó ugyanezt kulturáltan, civilizáltan megírni, és bevezető mondatában elnézést kérni a szerkesztőséget ért inzultusokért, az ÉS ennek a változatnak *helyet ad*. Ilyen értelmű megállapodás jött létre, de később Zimányi Tibor a jóvátételt jelentő mondat beleírását *visszautasította*. Az ÉS, úgy ítélve, hogy a kölcsönös megegyezést Zimányi Tibor nem tartotta be, a maga részéről *elállt* a cikk közzétételétől. Így jutottak el a visszautasított sorok a Magyar Nemzet cikkíróihoz, mellőzve az ÉS szerkesztőségében történtek részleteit. Az irodalmi hetilap elismeri, hogy a Rágalmáriák?-ban közzétett idézet *azonos* azzal, amelyet Zimányi Tibor hozzá immár másodszor eljuttatott, csak éppen az előzmények hiteles ismertetésének a hiánya a valóságot eltorzította.

A Magyar Nemzet, éppen a tényszerűségek tisztázására, helyet ad ezeknek a megjegyzéseknek, hozzáfűzve: a maga részéről ezzel *lezártnak tekinti* a Faludy-vitát.

Törvénysértés lakásügyben

(Dr. Horváth Ferenc válasza dr. Horváth Ferencnek)

NAGY FIGYELEMMEL olvastam névrokonom, dr. *Horváth* Ferenc *Törvénysértés lakásügyben* című írását. Érdeklődésemet több dolog váltotta ki, ezek között nem utolsó nevünk azonossága. Mégsem emiatt fogtam tollat, hanem azért, hogy a szerkesztőség szíves közreműködésével ugyanarról a dologról a magam személyes véleményét is — szintén Horváth Ferencként — megismertethessem a lap tisztelt olvasóival.

Névtársam mind a tiszakécskei, mind pedig az engem még inkább érdeklő újpesti lakásügyek kapcsán megjegyzi: a változásnak nincs jele abban a tekintetben, hogy a jelenlegi politikai intézményrendszer megpróbálná visszaszerezni az elvesztett lakossági bizalmat. Ezt az értékelést így túl sommásnak, leegyszerűsítettnek, ezért egy picit veszélyesnek látom. Nem kívánhatjuk persze senkitől, hogy részben a nyilvánosság előtt zajló, részben pedig műhelymunkaként végzett erőfeszítéseinket a jelentőségén felül értékelje. Annyit mégis illendőnek látok megjegyezni, hogy a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága, a lakásügyekkel foglalkozó tisztségviselő és a szakigazgatási szervezet is egyrészt kezdeményezte, másrészt pedig a gyakorlatban — eddigi tapasztalatok szerint — pontosan végrehajtja azokat a nyilvános jogszabályokat, amelyek a már többször kifogásolt „belső" lakáselosztási mechanizmust regulázzák a fővárosban.

Magam, aki a Fővárosi Tanács dolgozója vagyok, nem egészen kétéves városházi munkám alkalmával azt tapasztaltam, hogy az itt dolgozó emberek többsége — vezetők és ügyintézők egyaránt — őszinte örömmel fogad minden olyan kezdeményezést, javaslatot, bárhonnan is származzon az, ami a törvényességet, a nyilvánosságot, a tanács által elosztható javak tekintetében pedig a korrektebb, etikusabb viszonyok megteremtését indítványozza. Így volt ez a — különlegesnek is nevezhető — lakásszabályok tanácsülés elé való terjesztésekor, annak elfogadásakor is.

GONDOLOM, azt talán kevesen vitatják, hogy a hosszú ideje tartó és sajnos még perspektivikusan is létező lakáshiány mellett szükség van arra, hogy bizonyos ritka esetekben az elosztás — hiánygazdálkodásból fakadó — szabályait némiképpen enyhítsék a *jogalkotók*. Nehéz lenne például a jelenlegi törvényes keretek között lakást adni annak a kétgyerekes anyának, akinek fia — hozzáértők szerint — kiváló zongorista tehetség, és ezért naponta 8 órát gyakorol egy 32 négyzetméteres, egyszobás lakásban, ahol harmadmagával él. Az sem titok, hogy a szolgálati érdekből, vagy más okból vidékről Budapestre került embereknek is lakniuk kell valahol. Így a Miskolcról ideköltöző kiváló, kétgyerekes fiatal színésznek is, főleg ha pénzéért — nem kevésért — veszi meg a tetőt a feje fölé. A Fővárosi Főügyészségnek is komoly gondja az ügyészek budapesti letelepedése.

Amiben — nomen est omen alapon is — egyetértünk, az pedig a következő: szükség van közalkalmazotti etikai normákra, mint ahogy szükség van minden szakmában arra, hogy a jól végzett munkát megfizessék. És ha egy országban áru-pénzviszonyok vannak, vagy ezek kialakulásának folyamatát éljük meg éppen, akkor itt nem szabad arra gondolni, hogy ezek az áru-pénzviszonyok majd csak ott érvényesülnek, ahol valamiféle politikai vagy állami hatalom ezt megengedi, vagy éppen akarja.

VÉGÜL — szintén az egyetértés reményében — még egy gondolat. A nyilvánosság, a demokratizmus az ügyintézőt is védi. Az, aki számolhat cselekedeteinek közvélemény előtti megítélésével, valószínűleg nem fog olyan vezetői utasítást adni, vagy maga úgy cselekedni, hogy az a törvények peremén való kötéltánc látszatát keltse.

Dr. Horváth Ferenc
Budapest V., Városház u. 9—11.

A gyermekek száma a család belügye

A MAGYAR DEMOKRATA FÓRUM a Magyar Nemzet október 27-i számában megjelent demográfiai programjához a következő megjegyzéseket fűzzük.

Évek óta jelennek meg cikkek a magyar demográfiai „katasztrófáról", egészen éles hangúak és kétségbeesettek, illetve lázítók is. Először történik azonban meg, hogy a magyar politikai élet egyik felelős csoportja is felvállalja e frazeológia egy részét. Ez az anyag — éppen felelős megformáltsága miatt ugyanakkor vitatásra is alkalmasabb — és méltóbb is —, mint a korábbi, érzelemtől fűtött megnyilatkozások.

A program szerint „1958 óta a születések száma már nem biztosítja a fennmaradást", s az intézkedések „az elfogyás folyamatát lényegében nem befolyásolták". Minek a fennmaradásáról és minek elfogyásáról van szó?

Nem tudunk megnevezni olyan egységet vagy jelenséget, amelynek fennmaradását a számbeli fogyás lehetetlenné tenné. A társadalmak nem bomlanak fel a létszám csökkenésétől, s olyan nemzetről sem tudunk, mely „elfogyott" volna, oly módon, hogy mondjuk X nemzet utolsó két tagja gyermektelen maradt. Amennyiben az ország megszűnéséről van szó, arról sem hallottunk még, hogy állampolgárhiány miatt egy országot felszámoltak volna.

AZ URBANIZÁCIÓ növekedésével minden fejlett társadalomban ismeretes az a jelenség, hogy a családok gyerekszáma csökken (ennek ellenére például a Német Szövetségi Köztársaság sem áll még a „nemzethalál" szélén). Egy adott nemzet „fennmaradása", az országok versenyében való szinten maradása nem létszámától, hanem az elért kulturális és gazdasági színvonaltól függ. A magas gyerekszám semmilyen módon nem segíti elő ennek a kulturális és gazdasági színvonalnak a növekedését, sőt, a magyarországi infrastruktúra helyzetét nézve ennek további romlását idézheti elő (ha sikerül is emelni az oktatásügyi költségeket, azon a tényen ez nem változtat, hogy a minél több pedagógusra és osztályteremre jutó minél kevesebb gyerek növeli az oktatás színvonalát.)

Ismert érvelés, hogy alacsony gyerekszámnál nem marad, aki eltartja a nyugdíjasokat a XXI. században. Ez az érv nem áll, hiszen már nem munkaképes korú lakosság eltartásának színvonalát is a termelékenység növekedési üteme befolyásolta, a továbbiakban is ettől, és nem a gyerekszámtól fog függni. Az a tény, hogy értékes embereket veszít a magyar társadalom idő előtt (akár szívinfarktus és rák, akár alkoholizmus és kábítószerélvezet következtében), nem ellensúlyozható azzal, hogy újabb gyerekek születnek helyettük, akik majd szintén középkorúan halnak meg. Értelemszerűen olyan társadalmi viszonyok teremtésére van szükség, amitől csökken mind a túlmunkából, mind a környezetszennyezésből, mind a pszichikai feszültségekből következő mortalitás.

A Magyar Demokrata Fórum és más magyar politikai csoportok alapvető követelése — és ennek opponálására még senki nem vállalkozott — a privát politikai szféra elválasztása, olyan biztosítékok kidolgozása, amelyek megakadályozzák, hogy az államhatalom beleavatkozzon az emberek magánügyeibe, azaz szabad idejük eltöltésébe, családi életébe stb. Egy demográfiai törvény éppen a magánélet szférájába való durva beavatkozást jelentené.

NEM PUSZTÁN PÉNZÜGYI KÉRDÉS, hogy egy család egy vagy több gyereket akar vállalni, hanem összefügg a családi munkamegosztással, a női egyenjogúság kérdéseivel, a házasfelek önmegvalósításával. Ezen szabadságjogok nélkül semmilyen társadalom nem lehet progresszív. A szerzők szerint az „abortuszvitában kapjanak hangot azok is, akik az abortuszt gyilkosságnak tartják". Az, hogy ez a mondat ilyen formában elhangozhat-e, nem elhatározás kérdése. Gyilkossággal vádolni valakit a magyar törvények szerint rágalmazás, azaz bűncselekmény.

Ha a stílustól eltekintünk, ami a dolog érdemi részét illeti, a magánszféra nagyobb szabadsága jegyében inkább a liberálisabb példákat (akár a csehszlovák, akár a svéd példát) kellene követnünk, ahelyett, hogy még konzervatívabb utakra térnénk. A szövegben utalás történik az évezredes erkölcsi tövényekre és a hagyományos családszerkezetre, a főhivatású anyaságra. Eltekintve most attól, hogy az erkölcs nem egy öröktől fogva adott, hanem történelmileg meghatározott kategória, le kell szögeznünk: mindenkinek jogában áll követni az elmúlt néhány évszázadban uralkodó erkölcsi rendet, de senkinek nem áll jogában az új utakat keresőket az új modellek kialakításában megakadályozni. Ez persze nem zárja ki, hogy magas gyereklétszám esetén a szociális juttatások feleslegessé tegyék az anyag munkavállalását, hogy a biztosítók az anyai nyugdíj lehetőségét is megteremtsék. Mindebből azonban nem szabad értékkategóriát formálni, ez szociálpolitikai és nem propagandakérdés, s különösen nem tankönyvekbe vagy iskolába való, ahogy a felhívás szövegezői szeretnék.

A KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL — amelyet a szerzők azzal vádolnak, hogy a tudományos munkát rövidlátó napi politikai érdekeknek rendeli alá — azon kevés szervek egyike, amely a reform apálya idején is rendszeresen közölte például az osztrák—magyar összehasonlítás hiteles adatait, s amelynek már akkoriban megjelent kiadványaiból írhatjuk meg ma a reform megakadásának gazdasági következményeit. Bizonyításra szorulna tehát, hogy éppen demográfiai kérdésekben manipulálták az adatokat. Véleményünk szerint tehát

— a gyerekszámot a családok belügyének kell tekinteni,

— a támogatásokat szociálpolitikai és nem ideológiai vagy demográfiai megfontolások alapján kell elosztani,

— a családmodellek egymás mellett élése minden szabad és demokratikus társadalom alapvető ismérve. Semmilyen központi propaganda ne preferálja a hagyományos családmodellt — de az ellenkezőjére se ösztönözzön,

— az abortuszkérdésben a lehető legnagyobb liberalizmust kell biztosítani (a bizottságok teljes eltörlése),

— az erőforrásokat a meglevő népesség egészségi állapotának megőrzésére, illetve szellemi kiművelésére kell fordítani.

Nagy Péter Tibor
Radnóti Alice

Füst Milán az egyetemen

Igen meglepett a Magyar Nemzet szeptember 29-i számában Batári Gyula azon feltételezése, hogy Füst Milán óráját azért tettük szombat délutánra, hogy azon minél kevesebb hallgató vegyen részt. A tanrendet én készítettem. Füst Milán kívánsága volt, hogy előadása szombat délután legyen. Ugyancsak ő kérte az I. tantermet, mivel oda liften tud felmenni. Mi is örültünk, hogy ez a nagy terem megtelt hallgatókkal.

Felesége is igazolhatja, hogy Füst Milánnak minden kérését teljesítettük.

Rácz Vilma

Művészbarátok segítségét kéri a Szombathelyi Képtár

Szolnay Sándor (1893—1950) erdélyi festőművész alkotásaiból rendez emlékkiállítást 1989 tavaszán a Szombathelyi Képtár. A nagybányai művész festményeiből sok került Magyarországra, magántulajdonba, ezért kérik azokat a művészetpártolókat, akiknek tulajdonában Szolnay-festmény, vagy grafika van — és azt kölcsön adnák a kiállítás idejére —, értesítsék az intézményt. Minden jelentkezést vagy tájékoztatást köszönettel fogad Salamon Nándor képtárigazgató, Szombathely, Rákóczi Ferenc u. 12. 9700.

SCH. P.

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a Magyar Nemzet c. napilapot .....példányban, és kérem az alábbi címre kézbesíteni:

Megrendelő neve: .....
Címe, (város, község, kerület): .....
(utca, tér, ltp.): .....
(emelet, ajtó): .....
(irányítószám): .....

Előfizetés díja:
negyedévre: 129,– Ft,
fél évre: 258,– Ft,
egy évre: 516,– Ft.

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező kézbesítőnek fizetem.

.....
aláírás

A megrendelőlapot boritékban, bérmentesítés nélkül az alábbi címre kérjük feladni:

Vidékre: **Postahivatal, helyben,**
Budapest: **Budapest, Postaigazgatóság, hírlaposztály, Bp., Pf. 4. 1360.**